

РЕШЕНИЕ

№ 90

гр. С., 13.04.2023 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

ОКРЪЖЕН СЪД – С., ВТОРИ ВЪЗЗИВЕН ГРАЖДАНСКИ СЪСТАВ,
в публично заседание на двадесет и втори март през две хиляди двадесет и трета година в следния състав:

Председател: М. Ян. Блецова Калцова

Членове: Стефка Т. Михайлова Маринова
Симеон Ил. Светославов

при участието на секретаря Радост Д. Гърдева
като разгледа докладваното от Симеон Ил. Светославов Въззивно
гражданско дело № 20222200500296 по описа за 2022 година

Производството е въззивно и се разглежда по реда на чл. 258 и сл. от ГПК.

Образувано е по въззивна жалба с вх. № 9372/14.06.2022 г. на К. Г. П., Р. П. П. и М. П. П., чрез адв. М. Р. от АК С., със съдебен адрес: с. К., общ. К., ул. „М.Г.“ № **, срещу Решение № 357/18.05.2022 г. по гр. д. № 1019/2022 г. по описа на РС С., с което е допусната съдебна делба между Д. Х. Б., Х. Д. Б., М. Д. Б., К. Г. П., Р. П. П. и М. П. П., по отношение на самостоятелен обект в сграда с идентификатор № 67338.561.45.2.2, намиращ се на адрес: гр. С., п. к. 8800, кв. „М.“ бл. № *, вх. *, етаж *, ап. *, и разположена в поземлен имот с идентификатор № 67338.561.45, с предназначение на самостоятелния обект – жилище, апартамент, с принадлежащи части изба № 2, таван № 2 и 2,96 % идеални части от общите на сградата, при съседни в сградата: на същия етаж – с идентификатор с идентификатор № 67338.561.45.2.1, под обекта няма, над обекта с идентификатор № 67338.561.45.2.4, при квоти 1/6 ид. ч. за Д. Х. Б., 1/6 ид. ч. за Х. Д. Б., 1/6 ид. ч. за М. Д. Б., 1/6 ид. ч. за К. Г. П., 1/6 ид. ч. за Р. П. П. и 1/6 ид. ч. М. П. П..

Във въззивната жалба са изложени доводи за неправилност на обжалваното решение поради допуснати материални и процесуални нарушения. Съдът не бил изследвал въпросът дали делбеният апартамент е лична собственост на М. М. Д. или същият е придобит в режим на СИО, а това обстоятелство въззивниците считат, че е от значение за размерът на идеалните части на наследниците. Твърдят, че наследодателката М.М. Д. имала двама сина – Д.Г. Б. и П.Р. П., но видно от имената им, те нямали един и същи баща. Този факт съдът не е изследвал, поради което неправилно допуснал делба между страните, като е определил за всеки квота от 1/6 ид. ч. върху делбения апартамент. Въззивниците допълват твърденията си с това, че Д.Г. Б. е дете от първия брак на М. Д., а П.Р. П. е нейно дете от втория брак с Р. П.. По време на втория брак, през 1975 г., М. Д. закупила делбения недвижим имот, като считат, че е придобит в режим на СИО, като вторият съпруг Р. е починал през 1980 г. Първото дете Д. не било осиновено от втория съпруг, поради което считат, че не наследява Р.. М. Д. починала преди двамата си сина Д. и П., които я наследяват, а след тяхната смърт,

наследници са страните по делото. С оглед на това, въззивниците считат, че П. и Д. наследили по равно от майка си $\frac{3}{4}$ ид. ч., а П. е собственик на $\frac{1}{4}$ ид. ч., придобити след смъртта на баща му Р., т.е. делбата е следвало да бъде допусната при $\frac{3}{24}$ ид. ч. за всеки един от ищците, и при $\frac{5}{24}$ ид. ч. за всеки един от ответниците-въззивници.

Искат от настоящата съдебна инстанция да отмени обжалваното решение и да допусне делбата при горепосочените квоти.

В срока по чл. 263, ал. 1 от ГПК е постъпил отговор на въззивната жалба от Д. Х. Б., Х. Д. Б., М. Д. Б., чрез адв. А. А. от АК С..

Въззиваемите считат, че обжалваното решение е правилно, а жалбата за неоснователна. В срока по чл. 131 от ГПК ответниците, нито упражнили правото си на отговор, нито направили доказателствени искания в депозираното писмено становище в първото по делото заседание. Законът предвидил възможността в правилото на чл. 342 от ГПК, поради което това бил най-късният момент, в който страните да направят своите възражения, но такива пред първата инстанция не били направени. Считат искането за издаване на съдебно удостоверение за преклудирано, тъй като такава възможност се открива за страната, само ако не е имала възможност да се снабди с него по-рано. Не били налице извинителни причини за въззивниците да се снабдят с удостоверението по-рано, а и за издаването му не било необходимо съдът да ги снабди със съдебно удостоверение.

Въззиваемите искат от настоящата съдебна инстанция да остави без уважение въззивната жалба, а обжалваното решение да бъде потвърдено. Претендират разноски.

По повод дадените от въззивния съд указания във връзка с нередовността на исквата молба, ищците са уточнили, че са съсобственици на делбения имот, който е придобит от общия наследодател М.М. Д., въз основа на представения с исквата молба нотариален акт № 193, том XIII дело № 5351/1975 на нотариус В. Коларов за покупко-продажба на недвижим имот. Към момента на придобиването му през 1975 г. М. Д. имала вече сключен брак с Р. П. Д., който починал през 1980 г. Наследодателят Д.Г. Б. е син на М. Д. от предходен брак, а П.Р. П. е син от последващия брак с Р. П. Д.. На 02.09.2022 г. било открито и отворено завещание на наследодателя М.М. Д., вписано в АВ С. под акт № 299, том 2, дв. вх. № 5774 от 07.09.2022 г., с което последната е завещала делбения имот на своя син Д.Г. Б. и внучка си М. Д. Б.. С оглед на това, че имотът бил придобит в режим на СИО и съпругът Р. е починал през 1980 г., считат, че дела на М.М. Д. е $\frac{3}{4}$ ид. ч., а на П.Р. П. – $\frac{1}{4}$ ид. ч. Така квотите на наследниците следвало да бъдат: за М. Д. Б. $\frac{12}{24}$ ид. ч.; за Д. Х. Б. $\frac{3}{24}$ ид. ч.; за Х. Д. Б. $\frac{3}{24}$ ид. ч.; за К. Г. П. $\frac{2}{24}$ ид. ч.; за Р. П. П. – $\frac{2}{24}$ ид. ч. и за М. П. П. $\frac{2}{24}$ ид. ч. За завещанието узнали в края на месец август 2022 г. от адвоката на техния баща. Последната им предоставила документация, която съдържала и лист за оставено на 16.05.1985 г. в РС С. саморъчно завещание за пазене под нотариално дело № 642/85 г. Направено е искане за извършване на служебна справка относно това кога е регистрирано нотариалното дело и какво се е съхранявало в него или алтернативно да им бъде издадено съдебно удостоверение.

В своят отговор ответниците, сочат, че липсва уточнение относно това дали първото дете на М. Д., родено преди закупуването на делбения имот, е осиновено от втория и мъж Р.. Тези твърдения били от значение за да бъдат обосновани претендираните квоти, а именно $\frac{1}{6}$ ид. ч. за всеки един от шестимата наследници. **Ответниците оспорват авторството на представеното саморъчно завещание.** В случай, че се установило, че подписът е положен от М.М. Д., въвеждат възражение за нищожност на завещанието на основание чл. 42, б. В от ЗН, тъй като противоречало на добрите нрави, защото единственият мотив да лиши единия наследник от наследство е, че той и съпругата му се държали лошо с нея, тормозили я и я биели. Същевременно тя живеела с тези хора дълги години до смъртта си, и именно те полагали истински грижи за нея. Неверният мотив противоречал на неписаните морални правила.

В случай, че не се установило нищожност, ответниците релевират и възражение за придобивна давност на част от идеалните части от правото на собственост. След смъртта на

съпруга си, М.М. П. е останала да живее в делбения имот със своя син П.Р. П. и неговото семейство, и това продължило до нейната смърт през 11.10.2001 г. След това, П.Р. П. станал собственик на 5/8 ид. ч. (1/4 ид. ч., придобита по наследство от баща му и половината от 3/4 ид. ч. от майка си), а Д.Г. Б. на 3/8 ид. ч. Ответниците твърдят, че до своята смърт на *****, баща им П. живял в процесния имот с тях. След смъртта му до настоящия момент, те упражнявали фактическа власт върху делбения имот и считат за свои 5/8 идеални части, придобити от баща им. Поради това, засегнатите от завещанието 5/8 ид. ч. считат, че са придобили по давност, в условията на добросъвестно владение, на годно правно основание. В условията на евентуалност считат, че са придобили по давност тези части чрез недобросъвестно владение в продължение на 10 години.

В отговора е формулиран и довод за накърненост на запазените им части, поради което считат, че завещанието е нищожно в частта, с която завещателката се е разпоредила над разполагаемата част. Правят и искане за намаляване на завещателните разпореждания до размера на запазените части, които са придобили от своя наследодател П. П.. Искат същите да бъдат възстановени съобразно чл. 29 от ЗН.

На ищците са дадени и указания за отстраняване на констатираните непълноти в исковата молба, като въззивната инстанция намира, че същите са отстранени в указания срок. Извън указанията обаче е останало твърдението, че е открито и отворено завещание, като за него са дадени допълнителни указания за да бъде установен характера на твърдяното обстоятелство, а именно дали е ново по смисъла на чл. 266, ал. 2 от ГПК.

В с. з. въззивниците чрез адв. Р. от АК С., оттеглят оспорването на истинността на представеното саморъчно завещание. Искат да бъде постановено решение, с което да бъде отменено обжалваното такова, и да бъде допусната делба на делбения имот между страните при съответните идеални част, с оглед заявените възражения, за които е изложила подробни доводи в писмените бележки.

В с. з. въззиваемите чрез адв. А. от АК С., искат да бъде изменено обжалваното решение съобразно приетото по делото действително завещание, което считат за истинско и валидно. Завещателката лично съставила същото и завещателното разпореждане не противоречало на закона и добрите нрави. Считат, че правото по чл. 30 ЗН за всеки един от съделителите е погасено по давност, тъй като са изтекли повече от пет години от смъртта на завещателката. Възражението за придобиване по давност било недопустимо, тъй като никой не можел да придобие сам срещу себе си, а и такова възражение е недопустимо да бъде прието за първи път пред въззивната инстанция.

При извършване на проверка по чл. 267, ал.1 от ГПК, въззивната инстанция констатира, че въззивната жалба е подадена от процесуално легитимирани страни, при наличие на правен интерес от обжалването, в срока по чл. 259, ал.1 от ГПК.

При извършване на служебна проверка по реда на чл. 269 от ГПК настоящата инстанция констатира, че обжалваното съдебно решение е валидно, и допустимо в обжалваната част.

Въззивната инстанция, като взе предвид събраните по делото доказателства, вкл. и новоприети, преценени по отделно и в тяхната съвкупност, установи следното от фактическа страна:

От нотариален акт за собственост на жилище по чл. 55 „г“ от ЗПИМ, № 193, том 12, дело 5351/1975 г., се установява, че М.М. Д. е придобила чрез покупка от СД „Изграждане на населени места“ в гр. С., правото на собственост върху тристаен апартамент № *, етаж *, вх. *, в бл. *, източно от ТМТ, застроен на 109,80 м2., както и избено помещение.

Не е спорно между страните, че към момента на придобиване на описания имот М.М. Д. е имала сключен брак с Р. П. Д..

Във връзка с допустимостта на доказателственото искане за приемане на представеното пред въззивната инстанция саморъчно завещание, са събрани показанията на свид. М., която била адвокат на Д. Б. от 2010 г., поради което при нея имало негови лични документи. Свидетелят забравил, че при нея има картонче с входящ номер, поради това, че

има и други негови документи и никога не била виждала такова нещо. То било при нея през цялото време, но го открила едва през лятото на 2022 г., след като си подредила архива. Тя знаела къде работят роднините на неговия починал клиент и им занесла папката, в която било и картончето. Посъветвала жената на Д. да го занесе в служба по вписванията.

По делото е събран препис от нотариално дело № 642/1985 г., съдържащ два протокола за приемане(16.05.1985 г.) и обявяване (02.09.2022 г.) на входящото саморъчно завещания.

От саморъчно завещание, съставено на 10.05.1985 г. от М.М. Д., се установява, че е завещала с пълно съзнание и желание на сина си Д.Г. Б. и внучката си М. Д. Б., апартамент си, който притежава по-горе описания нотариален акт – тристаен апартамент в кв. „М.“, бл. *, вх. „*“, ап. *, заедно с движимото имущество в него. Завещателката извила още, че е много доволна от сина си и след смъртта си иска надарените да са негови единствени наследници. Синът и П.Р. и жена му, К. П. Г., я тормозели, биели, поради което не искала да и оставя нищо.

Описаното саморъчно завещание е обявено на 02.09.2022 г. от съдия по вписванията, служба по вписванията в гр. С., по искане на явилата се пред него М. Д. Б..

Актуалният статут на делбения имот/самостоятелен обект в сграда/ към 2022 г. е с идентификатор № 67338.561.45.2.2 по КKKP, одобрен със заповед РД-18-31/19.04.2006 г. на ид на АК С., с предназначение на жилище,апартамент, находящ се в гр. С., кв. „М.“, бл. *, вх. *, ет. *, ап. *, попадащ в сграда с идентификатор № 67338.561.45.2, с предназначение на многофамилна жилищна сграда.

Р. П. Д. починал на 04.02.1980 г., като към този момент е със семейно положение женен, а наследниците, които оставя са съпруга М.М. Д. и и родения от брака с М. дете – П.Р. П.. Констатирано е, че към този момент М.М. Д. има и друг син – Д.Г. Б..

М.М. Д. е починала на *****, който е факт е удостоверен в акт за смърт № 1061/*****, съставен в гр. С., като в него е отразено, че към този момент е вдовица. След смъртта си е оставила двама синове.

Първият е Д.Г. Б., който е починал на 05.02.2013 г. (акт за смърт № 0111/06.02.2013 г., съставен в гр. Ямбол),като негови наследница са съпругата му Д. Х. Б., и родените от брака им деца Х. Д. Б. и М. Д. Б..

Вторият е П.Р. П., който е починал на ***** (акт за смърт № 0181/06.02.2010 г., съставен в гр. С.), като негови наследница са съпругата му К. Г. П., и двамата синове от брака им Р. П. П. и М. П. П..

По повод въведените правоизключващи и погасяващи възражения, съдът е допуснал разпит на един свидетел – М. Д. М., от показанията на който се установява, че познава Р. и М. от 1984 г., като тяхното жилище се намирало в кв. „М.“ бл. *, вх. *, на първия етаж. Като малък свидетелят постоянно бил в апартамента. След като починал Р., М.М. Д. останала да живее в апартамента с П. и К.. След смъртта на М.М. Д., П. и К. продължили да живеят в имота. М.М. Д. се разболяла, а К. се грижила за нея. Били в добри отношения и нямали разногласия. По-късно П. и К. имали две деца, които също живеели в апартамента. Майката на К. живеела в апартамента към момента. К., П. и двамата им сина нямали друго жилище. К. живеела в Гърция от 2-3 години, а М. в Германия от 3-4 години, който преди това бил в затвора, но докато бил там децата му живеели в апартамента. Свидетелят познавал и другия син на М.- Д., който живеел със съпругата си в квартал „Д. Г.“. Те обаче не живеели в апартамента в кв. „М.“. К..

Горната фактическа обстановка се установи безспорно от събраните по делото писмени и гласни доказателствени средства. Съдът дава пълна вяра на събраните писмени гласни доказателствени средства, тъй като последователно установяват правнорелевантните факти, вътрешнологични са и в съответствие с останалите доказателства.

Приетото пред въззивната инстанция на основание чл. 266 от ГПК саморъчно завещание съдът намира за истинско, тъй като направеното от въззивниците оспорване е оттеглено, поради което то е достоверен източник на сведения за подлежащите на доказване

факти.

Съдът не дава вяра на показанията на двамата свидетели, в частите, с които са изложени техни съждения и предположения, тъй като не се основават на лично възприети факти. В останалата част, взетите предвид показания, съдът им дава вяра, тъй като са последователни, вътрешнологични и непротиворечиви.

При така установеното от фактическа страна, въззивната инстанция достига до следните правни изводи:

Предявен е допустим иск за делба на наследство, намиращ своето правно основание в чл. 69 ЗН вр. чл. 341 от ГПК. Спазена е и предпоставката за съвместна процесуална легитимация, тъй като са конституирани всички наследници на починалите през 2013 г. Д.Г. Б. и през 2010 г. П.Р. П..

Делбеният имот е придобит от М.М. Д. през 1975 г. чрез покупко-продажба по реда на чл. 55г от ЗПИМН, по време на втория брак с Р. П. Д., поради което съгласно чл. 13, ал. 1 от СК от 1968 г. /отм./ делбеният имот е придобит в режим на СИО и е принадлежал общо на двамата съпрузи, независимо от това на чие име е придобит. Това разбиране е възпроизведено и в СК от 1985 г./ отм./, както и действащия Семейен Кодекс.

С настъпване на смъртта на Р. П. Д. съгласно чл. 14, ал. 1 от СК от 1968 г./отм./ бездяловата семейна имуществена общност е прекратена, като преживилата го съпругата М. М. Д. на основание чл. 14, ал. 2 от СК от 1968 г./отм./ е придобила по право равна част от делбения имот – 1/ 2 ид. ч. Останалата 1/2 ид. ч. М.М. Д. като наследник съгласно чл. 9, ал. 1 от ЗН, наследяващ едновременно с роденото от брака дете, П.Р. П., е придобила равна на него част или 1/4 ид.ч. Така общият дял на М.М. Д. към 1980 г. е равен на 3/4 ид. ч., а тази на П.Р. П. на основание чл. 5 от ЗН е 1/4 ид. ч.

Наследственото правоприемство за синовете на М.М. Д. - Д.Г. Б. и П.Р. П., настъпва през 2001 г., когато тя е починала. Те като наследници от първи ред на основание чл. 5, ал. 1 от ЗН би следвало да са придобили по 1/2 ид. ч. от притежаваните от майка им 3/4 ид. ч. от делбения имот или по 3/8 ид. ч. за всеки един от двамата. Така дялът на Б. е 3/8 ид. ч., а този на П. 5/8 ид. ч.(3/8 ид. ч. + наследената от баща му 1/4 ид.ч). По този ред, спазвайки разпоредбите на чл. 5 и чл. 9 от ЗН, след настъпване на смъртта на Б. и П., и при липсата на приетото по делото саморъчно завещание, щяха да се получат квотите, които въззивниците са описали в своята въззивна жалба – по 3/24 ид. ч. за всеки един от ишците, и по 5/24 ид. ч. за всеки един от ответниците.

Стойността на квотите на съделителите обаче е различна от посоченото от въззивниците, тъй като определянето им към настоящия момент вече е предпоставено не само от възникналото наследствено правоприемство, но и от нововъзникналия факт – съставеното през 1985 г. саморъчно завещание от М.М. Д., което е обявено през 2022 г., след подаване на въззивната жалба.

Завещанието е личен, безвъзмезден и формален акт, с което съгласно чл. 13 от ЗН завещателката се е разпоредила със своето имущество за след смъртта си. С този формален акт закондателят предоставя възможност на наследодателя да внесе изменение в наследствените права на наследниците по закон при ограничението на чл. 14, ал. 2 от ЗН. Завещателката М.М. Д. се разпоредила с целия делбен имот(включително движимите в него вещи) в полза на първия син Д.Г. Б., и дъщеря му М. Д. Б., макар към този момент тя да е притежавала само 3/4 ид. ч. от имота (половината по право и 1/4 ид. ч. след смъртта на съпруга □). Тоест завещателното разпореждане е породило действие само за 3/4 ид. ч., тъй като никой не може да прехвърли права по-големи от притежаваните му. След като тя се е разпоредила с цялото притежавано от нея имущество, съставеното саморъчно завещание е общо по смисъла на чл. 16 от ЗН и то придава качество на наследници на благодателстваните лица. Останалата 1/4 ид. ч. завещателката не я придобила дори след смъртта си. По силата на наследствено правоприемство другата 1/4 ид. ч. е придобита от П.Р. П. още през 1980 г., и собствеността върху нея е преминала върху наследниците на П.Р. П. през 2010 г. съгласно чл. 48, изр. 2 от ЗН.

Завещанието е съставено в предвидената в чл. 23 от ЗН форма и съдържа необходимите реквизити съгласно чл. 25 от ЗН. То е предадено за пазене при служба по вписванията през 1985 г., като същото е обявено през 2022 г. по реда на чл. 27, ал. 4 от ЗН. С позоваването му от ищците, те са приели същото, като приемането съгласно чл. 48 от ЗН поражда обратно действие – от откриването на наследството, т. е. от 2001 г., когато е починала завещателката. От този момент ищцата М. Д. Б. е притежавала 3/8 ид. ч. от делбения имот, а нейният баща Д. Б. други 3/8 ид. ч., а брат му П.Р. П. само 2/8 ид. ч., равняващи се на 1/4 ид. ч. придобита от наследството.

Правоизключващото възражение с правна квалификация чл. 42, б. В от ЗН, настоящият съдебен състав намира за неоснователно, тъй като изложения мотив за дисхармонични отношения с втория и син и съпругата му, не противоречи на добрите нрави, поради което не може да обуслови нищожност на завещанието. Саморъчното завещание съдържа два мотива – един благодарствен, насочен към надарените, и един насочен към втория син на завещателката и неговата съпруга. По начало излагането на негативен мотив за дисхармонични отношения с някои от наследниците като причина да не го надари, не противоречи на добрите нрави. Освен това от фактическа страна доводът на въззивниците не е подкрепен, тъй като от показания на свид. Минев, се установява, че за завещателката са полагани грижи и отношенията били добри, но това не изключва изложеният дисхармоничен мотив като неверен. Решаващият извод на настоящия съдебен състав за неоснователност на възражението е, че единият мотив за съставяне на завещание е именно благодарствен и той съответства на закона и на добрите нрави, и същият е достатъчен за да е то действително. Това е така, защото едно завещание може да е обусловено от няколко свързани или отделни мотива, които заедно предопределят волята на завещателя. Разпоредбата на чл. 42, б. "в" ЗН предвижда нищожност на завещателното разпореждане, когато то или единственият мотив, поради който е направено, са противни на закона, на обществения ред и на добрите нрави. При буквално тълкуване на нормата е видно, че хипотезата изисква завещанието да е съставено поради един /единствен/ мотив и този мотив да противоречи на закона, морала или обществения ред. Ако в завещанието са изразени няколко мотива, то е достатъчно един от тях да съответства на закона и морала, за да породи завещанието действие. Това разбиране е изградено с трайна съдебна практика от която настоящият съдебен състав не се отклонява.

Правопогасяващото възражение за изтекла придобивна давност е допустимо, тъй като е заявено пред въззивната инстанция за първи път, след като са узнали за съществуващото завещание, като чрез него страните бранят своите идеални части в случай, че не са придобити на друго правно основание. Разгледано по същество, възражението е неоснователно, тъй като съсобствеността между съделителите е възникнала от един общ юридически факт – наследяване по закон и завещание, а ответниците не доказаха, че промяната в намерението им да своят вещта, е достигнала до знанието на ищците, т. е. че намира приложения презумпцията на чл. 69 от ЗН. Основанието, на което ответниците са придобили фактическата власт върху делбения апартамент признава такава и на останалите съсобственици - ищци, макар последните да притежават по-голям въз основа на съставеното саморъчно завещание. Това означава, че всеки един от съсобствениците упражнява владение на своята идеална част, но са държатели на останалите идеални части, които притежават другите съсобственици. Това е достатъчно за да се счита за оборена презумпцията на чл. 69 ЗС. В тази хипотеза за да бъде придобито по давност правото на собственост върху чуждите идеални части, ответниците-съсобственици, който не са техни владетци, следва да превърнат с едностранни, обективно изразени действия държането във владение. Действията трябва да са от такъв характер, че с тях по явен и недвусмислен начин да се показва отричане владението на останалите съсобственици и да се манифестират права като на собственик / тълк. решение №1/2012 по тълк. д. № 1/2012 г. на ОСГК на ВКС/. В конкретния случай ответниците следваше да докажат, че са извършили действия, с които са престанали да държат идеалните части от вещта за съсобственици-ищци и че са започнали да ги държат за себе си с намерение да ги своят, като тези действия да са доведени до знанието на останалите съсобственици. Завладяването частите на останалите и промяната по начало

трябва да се манифестира пред тях и осъществи чрез действия, отблъскващи владението им и установяващи своене. От показанията на свид. Минев се установи, че ответниците са упражнявали фактическа власт върху имота през цялото време, но не и че намерението им да го своят като свой, е достигнал до знанието на ищците или техния наследодател. Ползването на целия делбен имот не манифестира такава промяна в намерението, а други доказателства по делото, които да установят разпореждане с целия имот като собствен не са събрани по делото, поради което ответниците не са установили тази предпоставка от фактическия състав на владението.

Възражението по чл. 30, ал. 1 от ЗН за възстановяване на запазената част, накърнена със извършеното завещателно разпореждане, е допустимо и основателно. То е релевирано от наследниците на прекия наследник П.Р. П. с първото действие след узнаване за съществуването на завещателното разпореждане пред въззивната инстанция, срещу наследниците на прекия наследник на Д. Б.. Правото на възстановяване на запазена част на прекия наследник, чиято запазена част е накърнена, е потестативно имуществено право, поради което то премина в полза на неговите наследници / т.3б от Постановление №7/28.12.1973 г. по гр. д. № 6/73 г. на Пленума на ВКС/, които са материалноправно легитимирани да упражнят правото на своя наследодател. Следва да бъде посочено, че в конкретния случай прекият наследник не е имал възможност да упражни това право, тъй като то е възникнало значителен период от време след смъртта му. Възражението е насочено срещу наследниците на другия пряк наследодател, който е облагодетелстван, както и срещу второто облагодетелствано лице – М. Д. Б., поради което те са пасивно материалноправно отговорни, тъй като задължението на облагодетелстваното лице да търпи правната промяна е също наследимо. Както се посочи по-нагоре със съставеното саморъчно завещание от 1985 г. М.М. Д. се е разпоредила с цялото си имущество, което съгласно чл. 16, ал. 1 от ЗН прави завещанието универсално или общо, поради което не следва да се образува наследствена маса по чл. 31 от ЗН / Решение № 580 от 2.08.2010 г. по гр.д. № 1315/2009 г., ВКС, I г.о./.. Завещателката е оставила две деца и низходящи от тях, като в тази хипотеза съгласно чл. 29, ал. 1 от ЗН запазената част от наследството е 2/3 ид. ч., а разполагаемата част е 1/3 ид. ч. Съпоставено с притежаваните и завещани $\frac{3}{4}$ ид. ч., въззивната инстанция намира, че завещателката се е разпоредила с 9/12 ид. ч., от които само 3/12 ид. ч. са разполагаемата част, а останалите 6/12 ид. ч. са запазената част от наследството, от които 3/12 ид. ч. или 1/3 ид. ч. е запазената част на починалия пряк наследник П.Р. П.. При това положение, с извършеното универсално завещателно разпореждане от М.М. Д. е накърнила запазената част на наследодателят на ответниците в размер на 3/12 ид. ч. от имуществото. Ето защо, на основание член 30, ал.1 от ЗН във връзка с член 29, ал.1, предл. първо от ЗН, следва да се възстанови запазената част на наследниците на прекия наследник П.Р. П., като се намали с 3/12 ид. ч. извършеното завещателно разпореждане от наследството на общия наследодател със направеното саморъчно завещание. Намаляването и възстановяването следва да се извърши направо в дробна част съгласно чл. 29, ал. 1 от ЗН именно поради това, че завещанието е общо.

Насрещното възражение на въззиваемите, че правото на ответниците на възстановяване на запазената част по чл. 30 от ЗН е погасено по давност, е недопустимо, тъй като е заявено не в заседанието, в което възражението по чл. 30 от ЗН е прието за разглеждане, а едва със с писмената защита. Въпреки това, настоящият съдебен състав следва да посочи, че съгласно разрешението на ППВС 7/73 г. давностният срок за упражняване на правото по чл. 30 ЗН тече от момента, в който наследникът по завещание упражни правата си по завещанието. Касае се до фактически или правни действия на наследника по завещание, с които той несъмнено изявява волята си, че приема наследството по завещание и желае да се ползва от него (Решение № 455 от 21.12.2010 г. на ВКС по гр. д. № 474/2010 г., II г. о., ГК). Такива действия в разглеждания случай са предприети едва пред настоящата въззивна инстанция през 2022 г., тъй като се доказва, че въззиваемите са узнали, че този нов факт/доказателства съществува, след като е подадена въззивната жалба и отговора на въззивната жалба.

С оглед на горното, притежаваната от наследодателя на ответниците част от делбения имот е 6/12 ($\frac{1}{4}$ ид. ч. придобита по наследство от Р. П. Д. и 3/12 ид. ч. запазена част от наследството на М.М. Д.). Останалите 6/12 ид. ч. от притежаваните и завещани $\frac{3}{4}$ ид. ч. на М.М. Д., се състои от 3/12 ид. ч. разполагам част от наследството, която е завещана на ищцата М. Д. Б. и 3/12 ид. ч. запазена част, която е завещана в полза на наследодателя на ищите. Следователно, квотите на ищите от делбения имот са както следва: 4/12 ид. ч. за М. Д. Б. (3/12 ид. ч. придобити от завещаната разполагаема част от наследството + 1/12 ид. ч. наследена от баща □ Д. Б.), 1/12 ид. ч. за преживялата съпруга Д. Х. Б. (придобита в качеството наследник на основание чл. 9 от ЗН, който наследява по равно с двете деца, от завещаните на Д. Б. 3/12 ид. ч.) и 1/12 ид. ч. за Х. Д. Б. (придобита по наследство, в качеството му на наследник от първи ред съгласно чл. 5, ал. 1 от ЗН, от баща му Д. Б., на когото са завещани 3/12 ид. ч. от делбения имот).

След възстановяване на запазената част, идеалната част от делбения имот, която е притежавал наследодателя на ответниците е половината или 6/12 ид. ч., която при спазване на разпоредбите на чл. 5, ал. 1 и чл. 9, ал. 1 от ЗН, следва да бъде разделена по равно между ответниците, тъй като двама от тях са наследници от първи ред, а третият е също преживялата му съпруга от брака. Тоест квотите на К. Г. П., Р. П. П. и М. П. П., е по 2/12 ид. ч. за всеки.

С оглед различните крайни решаващи изводи на двете съдебни инстанции, на основание чл. 271 от ГПК, обжалваното решение следва да бъде отменено като неправилно в частта, с която са определени квотите на съделите, като вместо това бъде постановено възстановяване на 3/12 ид. ч. в полза на наследниците на П.Р. П. от наследството на М.М. Д., и бъдат определени квотите на съделителите съобразно гореизложеното.

В останалата част относно лицата между които следва да бъде допусната делбата и за кои имоти съгласно чл. 344, ал. 1 от ГПК, обжалваното решение е правилно, тъй като първоинстанционният съд правилно съобразно събраните доказателства е достигнал до извода, че се касае за дялова имуществена общност, съществуваща между наследниците на Д.Г. Б. и П.Р. П., които са конституирани по делото и за която е допустимо извършването на съдебна делба.

Ръководен от гореизложеното и на основание чл. 271 от ГПК, Окръжен съд С.

РЕШИ:

ОТМЕНЯ Решение № 357/18.05.2022 г. по гр. д. № 1019/2022 г. по описа на РС С., **в частта**, с която е допусната делба при квоти 1/6 ид. ч. за Д. Х. Б., 1/6 ид. ч. за Х. Д. Б., 1/6 ид. ч. за М. Д. Б., 1/6 ид. ч. за К. Г. П., 1/6 ид. ч. за Р. П. П. и 1/6 ид. ч. М. П. П., **КАТО ВМЕСТО ТОВА ПОСТАНОВЯВА:**

НАМАЛЯВА на основание чл. 30, ал. 1 от ЗН завещателно разпореждане направено от М.М. Д., ЕГН *****, починала на *****, със универсално саморъчно завещание от 10.05.1985 г., вписано в СлВП към РС С., нот дело. № 642/1985 г., с което е завещала в полза на Д.Г. Б., ЕГН *****, и М. Д. Б., ЕГН *****, цялото си движимо и недвижимо имущество, с 3/12 ид. ч. от завещаното имущество, като **ВЪЗСТАНОВЯВА** запазената част в размер на 3/12 идеални части на К. Г. П., ЕГН *****, Р. П. П., ЕГН *****, и М. П. П., ЕГН *****, в качеството им на наследници на прекия наследник П.Р. П., ЕГН *****, починал на *****, от наследството на М.М. Д., ЕГН *****, починала на *****.

ОПРЕДЕЛЯ КВОТИТЕ при които да бъде допусната съдебна делба на недвижим имот - самостоятелен обект в сграда с идентификатор № 67338.561.45.2.2, намиращ се на адрес: гр. С., п. к. 8800, кв. „М.“ бл. № *, вх. *, етаж *, ап. *, и разположена в поземлен имот с идентификатор № 67338.561.45, с предназначение на самостоятелния обект – жилище, апартамент, с принадлежащи части изба № 2, таван № 2 и 2,96 % идеални части от общите на сградата, при съседни в сградата: на същия етаж – с идентификатор с идентификатор №

67338.561.45.2.1, под обекта няма, над обекта с идентификатор № 67338.561.45.2.4, както следва: 1/12 ид. ч. за Д. Х. Б., ЕГН *****; 1/12 ид. ч. за Х. Д. Б., ЕГН *****; 4/12 ид. ч. за М. Д. Б., ЕГН *****; 2/12 ид. ч. за К. Г. П., ЕГН *****; 2/12 ид. ч. за Р. П. П., ЕГН *****; и 2/12 ид. ч. за М. П. П., ЕГН *****.

ПОТВЪРЖДАВА Решение № 357/18.05.2022 г. по гр. д. № 1019/2022 г. по описа на РС С., в останалата част.

Решението може да бъде обжалвано пред ВКС в едномесечен срок от връчването му с касационна жалба.

Препис от решението да се изпрати на страните.

Председател: _____

Членове:

1. _____

2. _____